

Warszawa, 22-05-2026 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

GK-GKOZP.100.6.2026.BK

Pani

Agnieszka Dziemianowicz- Bąk

**Minister Rodziny, Pracy i Polityki
Społecznej**

Szanowna Pani Minister,

na wstępie chciałbym podziękować za udzielenie odpowiedzi na kolejne wystąpienie, jakie skierowałem w sprawie ustawy z dnia 23 stycznia 2026 r. o zawodzie psychologa oraz samorządzie zawodowym psychologów (zwanej dalej: „ustawą”). Jest to zagadnienie niezwykle istotne społecznie, a prowadzona korespondencja jedynie utwierdza mnie w przekonaniu, jak ważna pozostaje aktualna dyskusja dotycząca bezpieczeństwa osób korzystających z szeroko rozumianych usług psychologicznych. Samo uchwalenie ustawy stanowi bez wątpienia ważny krok zarówno dla środowiska psychologów, jak również pacjentów oraz klientów korzystających z pomocy wskazanych ekspertów. Jednocześnie, odnosząc się do treści Pani pisma, pragnę zwrócić uwagę na kilka kluczowych kwestii, które – w mojej ocenie – nadal pozostają niewystarczająco uregulowane i mogą w praktyce wpływać na poziom ochrony osób korzystających ze wsparcia psychologicznego.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, iż Rzecznik Praw Obywatelskich nigdy nie kwestionował zasadności ani treści art. 23 ust. 3 ustawy. Podejmując współpracę między innymi z ośrodkami interwencji kryzysowej, zarówno Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, jak i sam Rzecznik wielokrotnie zwracali uwagę na konieczność wzmocnienia systemu wsparcia osób znajdujących się w kryzysie zdrowia psychicznego. W placówkach tych swoje zadania realizują nie tylko psychologowie czy

pedagodzy, ale również interwencji kryzysowi posiadający bardzo zróżnicowane wykształcenie i przygotowanie zawodowe. W dotychczasowej korespondencji wskazywałem już, że ustawa o pomocy społecznej definiuje samo pojęcie interwencji kryzysowej, jednak nie określa standardów wykształcenia dotyczących osób realizujących zadania w postaci interwencji kryzysowej. Problem ten podnosiłem również w uwagach przedstawionych do ostatniej propozycji nowelizacji ustawy o pomocy społecznej¹. Interwent kryzysowy wykonuje bowiem swoje obowiązki w szczególnie newralgicznym momencie życia człowieka – w sytuacji cierpienia, kryzysu emocjonalnego oraz zagrożenia zdrowia psychicznego. Tym samym posiadanie przez taką osobę odpowiednich kompetencji oraz kwalifikacji powinno stanowić standard gwarantujący bezpieczeństwo osób korzystających z pomocy. Przykład interwenta kryzysowego doskonale udowadnia istnienie konieczności stworzenia jasnych i jednolitych kryteriów wykształcenia oraz przygotowania zawodowego dla osób wykonujących tego rodzaju działalność pomocową. Problem ten dotyczy również innych profesji, coraz częściej pojawiających się w systemie wsparcia, takich jak między innymi „specjalista pomocy psychospołecznej” czy „psychotraumatolog”.

Pragnę zaznaczyć, iż podczas prac nad ustawą o zawodzie psychologa oraz samorządzie zawodowym psychologów treść art. 23 ust. 3 była przedmiotem licznych dyskusji prowadzonych zarówno przez środowiska psychologów, jak i psychoterapeutów. Wskazywano wówczas na konieczność stworzenia standardów udzielania świadczeń psychologicznych przez osoby nieposiadające wykształcenia psychologicznego.

W swoim ostatnim, kierowanym do mnie piśmie wskazała Pani Minister, iż ustawa jednoznacznie przesądza, „że pomoc psychologiczną mogą udzielać wyłącznie osoby, które uzyskały prawo wykonywania zawodu psychologa”, a art. 23 ust. 3 nie stanowi wyjątku od tej zasady. Podniesiono również, iż „Udzielenie wsparcia emocjonalnego przez przedstawicieli tzw. zawodów pomocowych nie stanowi jeszcze właściwej pomocy psychologicznej, którą często poprzedza diagnoza psychologiczna przeprowadzana za pomocą metod psychologicznych”. Z twierdzeniem tym trudno się zgodzić. Oczywiście, kompleksowa pomoc psychologiczna opiera się na diagnozie psychologicznej wykonywanej przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje

¹ Por. Uwagi RPO do projektu nowelizacji ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw, źródło: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-projekt-pomoc-spoeczna-opinia-mrpips>

zawodowe w tym zakresie. Jednocześnie istnieją liczne sytuacje, w których pomoc emocjonalna lub tzw. pierwsza pomoc psychologiczna udzielana jest przez osoby nieposiadające wykształcenia psychologicznego, które aktywności swojej nie opierają na wcześniejszej diagnozie psychologicznej, ale na ogólnej ocenie sytuacji, w jakiej znajduje się osoba prosząca o nagłą pomoc. Istnienie art. 23 ust. 3 pozostaje więc zasadne, gdyż faktycznie nie blokuje dostępu do wykonywania zawodów pomocowych takich specjalistów, jak: pedagog szkolny, interwent kryzysowy, psychotraumatolog czy też inne osoby wykonujące obecnie obowiązki związane ze wsparciem osób w kryzysie. Jednocześnie należy jednak zaznaczyć, iż nadal brakuje nadal odrębnych przepisów określających formalne standardy wykonywania tego rodzaju działalności.

Na rynku usług wsparcia psychicznego pojawia się bowiem coraz więcej osób posługujących się określeniami takimi jak „trener wsparcia emocjonalnego”, „specjalista pomocy psychologicznej” czy „psychotraumatolog” i „interwient kryzysowy”, które to osoby nie ukończyły profesjonalnych szkoleń ani studiów kierunkowych, a jedynie krótkie kursy – często realizowane wyłącznie w formule online. Nie mogę więc zgodzić się ze stanowiskiem Pani Minister, że art. 23 ust. 3 ustawy odwołuje się do przepisów odrębnych, a tym samym do oznaczonych profesji, które mają swoją podstawę prawną w przepisach „ustaw branżowych”. Nie ma bowiem podobnych aktów prawnych dedykowanych tzw. profesjom pomocowym.

Koniecznym jest zwrócenie uwagi także na inne zagadnienie. W kierowanym do mnie piśmie wskazała Pani Minister, iż nie ma możliwości ograniczania autonomii uczelni wyższych ani podmiotów edukacyjnych w zakresie tworzenia opisów kierunków kształcenia czy szkoleń. Chciałbym jednak podkreślić, że w kierowanych przeze mnie wystąpieniach nigdy podobnej aktywności nie postulowałem. Należy jednak zauważyć, iż uczelnie oraz podmioty szkoleniowe bardzo często powołują się na Klasyfikację Zawodów i Specjalności, oferując kierunki lub kursy mające rzekomo przygotowywać do wykonywania zawodów pomocowych takich, jak psychotraumatolog czy interwent kryzysowy. Jednocześnie nie istnieją żadne jednolite standardy zewnętrzne dotyczące wymagań rekrutacyjnych, programu kształcenia czy minimalnych kompetencji absolwentów takich kursów. Szczególnie niepokojące pozostają sytuacje, w których podmioty prowadzące szkolenia online wskazują, iż uczestnikiem kursu może zostać praktycznie każda osoba posiadająca dowolne wykształcenie wyższe, a ukończenie rocznego szkolenia (online) ma rzekomo uprawniać do udzielania pomocy osobom po doświadczeniach traumatycznych lub znajdującym się w kryzysie psychicznym.

Dlatego też należy podkreślić, że samo penalizowanie bezprawnego posługiwania się tytułem psychologa jest obecnie rozwiązaniem niewystarczającym. Konieczne jest bowiem uregulowanie zasad wykonywania działalności pomocowej przez osoby nieposiadające wykształcenia psychologicznego, ale działające w obszarze szeroko rozumianego wsparcia psychicznego. Bez stworzenia jasnych standardów kwalifikacyjnych oraz edukacyjnych istnieje ryzyko, iż bardzo ważna reforma dotycząca wykonywania zawodu psychologa okaże się w praktyce niewystarczająca dla zapewnienia realnego bezpieczeństwa osobom korzystającym z pomocy.

Działając w związku z powyższym, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich, zwracam się ponownie z uprzejmą prośbą o analizę przedstawionych problemów oraz podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do stworzenia jasnych standardów kwalifikacyjnych dla osób, które nie będąc psychologami wykonują działalność pomocową w obszarze wsparcia psychicznego lub interwencji kryzysowej.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/